6.r. (1791) Przestroga do Policyi

http://rcin.org.pl

http://rcin.org.pl

PRZESTROGA
DO
POLICYI

Wczesna przez Obywatela byłszego przedtym w Warszawie, za czasow agituiącey się Jurysdykcyi Marszałkowskiey.

http://rcin.org.pl

XVIII. A. 1227

http://rcin.org.pl

PRZESTROGA

Do

POLICYI

Nieochybna iest rzecz, że Konstytucya 3. dnia Maia uchwalona, wydała nam na świat zupełną Formę Rządu, iakiegośmy do tych czas nie mieli, którego Nam iedne Mocarstwa z zadziwieniem winszują, drugie że

http://rcin.org.pl

przez tę uchwałę wszystkie Intrygi tyczące się maiącemu nastąpić rozbiorowi do reszty Kraiu, tak razem Ich impet wstrzymany, iak owey rzeki naybystrzey płynącey z zazdrością pogladaią, do tego bespieczeństwa Kraiowego mamy Woyska uchwalonego Sto tysięcy, którego większa część stanęła, i iest w gotowości. Ja powiadam podług przekonania mego że więcey przenosi dwakroć, i to stanowi zabespieczenie granic Polskich, i zastanowienie w targnienia Mocarstwa Nieprzyiacielskiego, ale tym sposobem, Konstytucyą trzeciego Maia uchwaloną tak świętą i pożyteczną Narodowi, kładę za Sto pięćdziesiąt

http://rcin.org.pl

tyſięcy Woyſka nayuzbroienſzego, a zaś Woyſka Sto tyſięcy, za Pięćdzieſiąt do iakoweyś pomocy, czemu bo gdyby ta tak pożyteczna Kraiowi uchwała na potym nie naſtąpiła, zapewne by te Woyſko nic nie znaczyło, a Kray dla tego przez bieg Intrygi mocarſtw Nieprzyiaznych, był by bezpiecznie rozebrany.

Komuż winniśmy tę ſwobodę Narodu, i te zbawienie Kraiowi Naſzemu, ieżeli nie Królowi mądremu, Nam ſzczęśliwie panuiącemu, cieſzcie ſię Wy zacni Mężowie, którzy idziecie za przekonaniem tak dzielney Uchwały, która wroży na zawſze ſpokoyność Polaka, i ubeſpiecze-

http://rcin.org.pl

nie Kraiu, wstydzcie się nakoniec Wy dumni Malkontenci, którzy przeciwko tey szczególnie tylko idziecie za prywatnym kapryśem swoim, i zapalonym przesądem, spodziewam się, że jak teraz co wewnętrznie inaczey sądzicie, tak i pochwili doznawszy skutków szczęśliwości swoiey, szczęśliwości Narodu, iawnie, ale ze wstydem będziecie wielbić, będziecie wyznawać.

Jakże tedy nie mamy wielbić tę tak dzielną Uchwałę, kiedy nad inne wewnętrzne porządki Kraiowe ustanowiła Nam arcy chwalebne i pożyteczne Juryzdykcyą Policyi, po którey spodziewać się należy, że prędsza spra-

http://rcin.org.pl

wiedliwość prędszy skutek Exekucyi, iak przedtym w Sądach Marszałkowskiey Juryzdykcyi nastąpi, a to pod tym warunkiem, ieżeli zasiadaiący Prezes Policyi i po nim Officyaliści wyżsi będą mieli oko na obroty niższey rangi Officyalistów, to iest na Jmć Panow Instygatorow teyże Policyi, ażeby ta bezbożność, ten gwałt obrażaiący Publiczność, iaki bywał do dziś dnia przez Jchmość PP. Instygatorów w Juryzdykcyi Marszałkowskiey nie był doświadczony, którego tedy krotko przedsięwziołem uczynić tę moią przestrogę a Jchmć: PP. Instygatorow Juryzdykcyi Marszałkowskiey, na przykład Publi-

http://rcin.org.pl

czności całey bezbożne wytknąć czynności.

Inſtygatora Iuryzdykcyi Marſzałkowſkiey, ta Funkcya nic więcey znaczyć nie powinna, iak tylko dopilnowania po nocach hałaſow, rozboyſtwa, złodzieyſtwa, wſzelkiego po Szynkach kuglarſtwa po Kafenhauzach koſtyrſtwa, Szulerſtwa, i nierządnie bawiących ſię Kobiet, poſtrzegania, a potym oddania iak nayſprawiedliwſzego Raportu Wielkiemu Marſzałkowi i wyżſzym Officyaliſtom, ale Ci Jchmość zamiaſt dopilnowania w ſwoiey Funkcyi Obowiązków, nie tylko nierządnie bawiące ſię w Warſzawie Kobiety obdzierali do oſtatniey koſzuli, i z tąd intraty na

http://rcin.org.pl

wzór iakowegoś podatku dla ſiebie miewali, a po obdarciu takowym na potym do dalſzego czaſu porośnienia w Fortunie, przez ſzafunek ciała, na Ich nierządność przez ſzpary z daleka patrzyli, ieſzcze nie dość na tym Ci Jchmość że tak rzeknę po Szynkach z Kuklarzami, po Kaffehauzach z Goſpodarzami, tego mieyſca, i trawiącemi Koſtyrów Szulerſtwem w iedney lidze zoſtawali, biorąc od nich wſzyſtkich ſowitą opłatę, a przecież za tak widoczne i ſzkaradne przeſtępſtwa, nie wiem czy to przez iakiś fawor, czyli przez złe baczenie od wyżſzego rządu, żadnych kar podług Prawa nie o-

http://rcin.org.pl

bierał; Przeto iest celem moim ażeby takowe zdarzenia niebyły praktykowane na Ichmość Panach Instygatorach Policyi bo inaczey nie byłaby Sprawiedliwość wymierzona, śmiało i prawdziwie uwiadomiam, i na tym kończę co do Instygatorów treść opisania moiego.

Jeżeli złodziey popełniwszy występek kradzieży wynoszący do sta złotych, z decyzyi Sądu skazany iest na śmierć Szubienicą, tedy dla Szulera kostyry ktoren wziąwszy na się postać niewinnego, i uczciwego Człowieka, przybrawszy się w porządne Suknie Pałasz i Bóty Czerwone za Pieniądze naypodleyszym

http://rcin.org.pl

ale zręcznym ſpoſobem wygrane, pytam ſię iakiey wart ieſt kary, naprzeciw poſtępkowi złodzieia Sto złotowego; Moim ieſt zdaniem, że na tego ſzkaradnego Złoczyńcę wynaleść trzeba oſobliwſzego ſpoſobu do ukarania w ich poſtępkach.

Ażebym dał dowody explikacyi moiey, że to nie z powzięteу nienawiści do nich, wyſzczegulniam złoczyńſtwa, i że ſą warći nayſurowſzych kar, niżey dam tego dowody.

Dwa gatunki ieſt ſzulerów iedni co Bank w karty trzymaią, drudzy co poniteruią, Bank trzymaiący. Ci maią ſpoſoby oſzukania ſwoiego na nie umieiące-

http://rcin.org.pl

go poniterować, którego oni nazywaią Szulerſkim terminem Swoim Fryc, Liſa Intermittanta ułożyć, ieſt to termin od Szulerów wymyślony, ten Lis Intermittant znaczy, że wſzyſtkie pierwſze trzynaście kart przegrywaią, a i żeli niewinny Baranek ow Poniter czaſem przez inſtynkt ſzlepego ſzczęścia rzuci ſię na przegrane Karty iuż mu drugie o życie wygrywaią, ow Bankier leniąc ſię zſilować zręcznie, ieſt to termin także Szulerſki, to ieſt z pod drugiey wyciągnąć, po ſkończoney Talii bierze ſię do lepszego, i innego fortelu, to ieſt do Dubelta, ten wyraz Dubelt znaczy, że karty ułoż-

http://rcin.org.pl

żone, przez dowcip owego Bankiera naprzod, że wszystkie trzynaście kart przegrywają, a potym każda karta podwa razy nakoniec przegrywa, na reszcie gdy iuż widzi otoczonego siebie Poniterami składaiących się z Baranków niewinnych, bierze na ostatek inną Talią Kart, w których złożone są Kartacze, Kartacze znaczą, że iuż na ten czas naybiedniey szy los Poniterów, bo wszystkich kupą poraża, i nakoniec gołemi do szeląga zostaią; biedny przegrany Poniter, widzi wielką stratę swoię, nie wiedząc co się dzieie, zastanawia się nad szczęściem zbytecznym Bankiera, postanawia nazaiutrz

http://rcin.org.pl

Bankiem rewanżować, a zali mu ſię nie uda takie ſzczęście w odegraniu iak owemu Bankierowi w wygraniu; nazaiutrz przezazaſtawiwſzy ſię, i zabrawſzy oſtatki z ſzkatułki pieniędzy, przychodzi do owego domu, zakłada Bank, iuż zaſtaie liczną Kompanią Szulerów, zaczynaią ſzturm przypuſzczać, iak do iakiey Fortecy, iedni na ściranki palą, Sciranki w Terminie Szulerſkim znaczą, że na dwoyce pikowey lub żołędney proſzkiem we śrzodku oko w Komparacyi dwoch Ocz naturalnych wyſypane, i tak zacząwſzy od dwóyki, czwórki, ſzóſtki, ſiodemki, i ósemki, ieżeli w przeciągu Gry potrzebne o-

http://rcin.org.pl

szy do tych kart, to nie ściera, ieżeli zaś potrzeba, ażeby z troyki dwóyka zrobiła się, aż do siódemki i ósemki za dotknieniem się zręcznym do karty, w tym momencie nikną oczy, drudzy zaś na lepianki Armofredyta Soniki Mals do drugiey, i innych wiele Kuklarskich sztuk debankują owego Fryca, ow nieszczęśliwy biedak, czasem i częstokroć przytrafia się swoiego Pana pieniądze przegrywa, innego przedsięwzięcia nie chwyta się, iak tylko zabrawszy Pana swoiego Bryllanty i inne kosztowniey sze i lek sze sprzęty ucieka za granicę, a Pan przez ogranie niegodziwe Szulerów nayniewinniey szą Stra-

http://rcin.org.pl

tę ponosi, Drugi zaś, ieżeli iest wolny Człowiek, i sam sobą władaiący, po owey ostatniey przegraney niespodziewaiąc się znikąd polepszenia losu, albo z desperacyi w łeb sobie z Pistoletu strzela, albolitez bez naymnieyszego powołania do Kapucynów lub Bernardynów na Laydę kieruie się.

Niech się zastanowi Publiczność że z tego nayszkaradnieyszego Plemienia Szulerow, naywiększe wynika złe, naywiększe zgorszenie, przyprowadza Młodzież maiących Rodzicow i znaczną Familią. którzy w Obywatelstwie mogl by się kierować, inaczey dystyngwować, i Oyczyznie

http://rcin.org.pl

swoiey na potym bydź zdatnemi, to przez przypadek wpadnienia w szpony Szulerów ostatniemi zostaią Łaydakami; i ztąd Rodzicom, Familii zmartwienie, a Oyczyznie i Rodakom wstyd i hańbę przynoszą.

Jako Kościoł Swięty lubo ogólną iest Matką Narodu Chrześciańskiego, z tym wszystkim udaiącego się złoczyńcę o schronienie się, na ukaranie w zbrodniach Sądowi wydaie, tak i Ja przedsięwziąłem mnostwo zaplenione w Warszawie Szulerów, a przynaymniey Herszstow pierwszych, i Autorów Gry fałszywey wyszczególnić po Imieniu Nazwisku pierwszy który i wy-

http://rcin.org.pl

dać na świat Publiczności, ſą to ci J. L. K. P. M. L. który ſię zaſzczyca Rangą Kapitana Woyſk Polſkich F. S. J. S. ci Jchmość że iuż ze wſzyſtkim ſtracili, dobre o ſobie mniemanie, i ſą we wſzyſtkich Czterech Części Kraiu w Polſkim Narodzie głośni, iak ow Dzwon Krakowſki i przez to niemogąc ſię domieścić w Wyżſzych Kompaniach, oddaią z rana wizyty, Woiewodzicom, Kaſztelanicom, Podkomorzycom, i Starościcom, tym to których umyſł do niczego nie ieſt zapalony iak do Kart, nauczaią Ich od początkowych Szulerſkich i kuklarſkich Rudymentów, Sciranek, Lepianek Armofredyta, Maſe

http://rcin.org.pl

do drugi, Soniki, Filowania z pod drugiey karty zręcznego, kleyne Grosse, karty strzelać Determinate, i podobnych innych nieograniczonych kuklarstw.

Ci Panięta poiąwszy to wszystko we dwuch Lekcyach nayłatwiey, exekwuią na Współ-Ziomkach swoich te sztuki, a maiąc znaczny awantaż, z Edukacyi swoich Professorów, na znak wdzięczności ofiarnią Im, oprocz dziesiątey części z wygraney, tabakierki Złote, Zegarki, i Pierścionki Brylantowe, ieszcze niedość na tym Ichmość PP. Professorowie Akademii Szulerskiey, nieopuściwszy przytym żadnego Awantażu, po zeszłych z tego

http://rcin.org.pl

świata graiących w karty, których ani żadne Pokrewieństwo, ani Kuzyństwo nie wiąże, iak tylko że ten grał w karty za życia, a Ci żyiąc okpiewaią, bierali po nich Sukcesye, śmiało iak po rodzonych bezdzietnych Braci, o toż tu wydaie się Ichmoć Panów Instygatorów Juryzdykcyi Marszałkowskiey nie pilność, a to dla tego, że wprzódy uprzedzeni Kubanem dobrym, więc na wszystkie bezdroża wszeteczności z oziębłą krwią patrzali.

Gdy to zakończywszy co iest nayrzetelnieyszą Istotą prawdy, rozumieią Ichmość PP. Lichwiarze, że dla nich będę parcyalnym, których ia kładę rodzonemi Braćmi Ichmościow wyż wyra-

http://rcin.org.pl

żonych, albolitcż wcale zapomnę o nich, prawda, że w krótkości poſtanowiłem wyſzczególnić, a to dla tego, że w Dzwonie Staropolſkiey Fabryki ulanym dość iaśnie ſą wyobrażeni, to tylko dodam, że te ſmrodliwe gniazdo, kiedy Chryſtus Pan dawaiąc Naukę Ludowi ſwoiemu wybranemu w Kościele Jerozolimſkim, zaſtawſzy Ich lichwiących, poſtronkiem we troie ſplecionym wygnawſzy z Przyſionków Kościoła, iednak aż do teraźnieyſzego wieku dozwolił Im ſię rozkrewiać, więc co czyni Naywyżſza Iſtność Ja przeciwko temu ani ſłowa, wiem to tylko że zamiaſt pogardy i naywiękſzego

http://rcin.org.pl

urągania, któregoby powinni doznawać od Powszechności, zyskują darmo wielkie Maiątki z Procentów z wyznaniem od potrzebuiących naywiększey wdzięczności.

Dałem tego dowody w początkowym Pismie moiego zamiarze że grów wszystkich iestem naywiększym Nieprzyiacielem, ale z drugiey strony im więcey mi przyidzie względem tey dać zastanowienia, tym dostateczniey dosięgam umysłem moim Geniuszu i nadzwyczayney chęci do gry w Polakach, a ta która właśnie rodzi się i razem wzrasta z niemi.

http://rcin.org.pl

Więc w tych okolicznościach sądzę bydź potrzebą zabronienia i pozwolenia, i tak w tym celu odważam się dać krótkie i sprawiedliwe przyczyny, zabronić należy się pod karami nayfurowszego Prawa; takie gry, iakie wyż wyraziłem i pokątne po winiarniach, iakie się zdarzaią u B. O. Kupca Sklepu Korzennego na Nowym Mieście stoiącego, gdzie gniazdo założyli Szulery, a gdy się zdarzy iako okoliczność, gdy kto na Wino lub Piwo Angielskie przyidzie wymacawszy przez rożne sposoby, że ma chęć do grania zaraz z Gospodarzem tey Kamienicy ow B. O. zakładaią Bank w stóss, lub Faraona nie czekaiąc na-

http://rcin.org.pl

deyścia nie przytomnych czasem Szulerów, tak są dobrze w tey Professyi wyexercytowani, że iak nayprędzey bez żadney pomocy oporządzaią.

Powtórnie na Mostowey Ulicy przybramie Nowomieyskiey iest druga Klasa Szulerów u M L. którem to Człowiek od urodzenia naymnieyszey Konduity niemaiąc, iak tylko szynkuiąc od Miasta do Miasta za grą po Jarmarkach do Zelwy, Swisłoczy, Grodna, Wilna Nieświeża Dubna, Kiiowa, Herssonu, Elisabetu, Krzemieńczuka. Bonduru Jass, Mitawy, Lipawy, Klaypedy, Rygi, Krolewca, a w każdym z osobna Mieście zostawuiąc po sobie pa-

http://rcin.org.pl

miątkę niesławy i tam z panoszywszy się przez fałszywe ogrywania przyiechał do Warszawy od dawna, i założył na zawsze siedlisko swoie, gdzie naiąwszy Dom na przechodnich czterech ulicach iak owa Fryierka pod pretextem utciwego Domu nie potrzebuiąc z Frabryki kart, bo ma swoie, ogrywa Młodzież zbieraiącą się codzień, i zachęcone do niego przez różne sposoby od swoiego Banda Pomocników, więc tu śmiało powiadam, w takie gry Policya powinna wnieyść y takiego Człowieka *de Vita & moribus* należy wyexaminować, Jaki cel Jego bawienia się iest w Warszawie.

http://rcin.org.pl

Pozwolenie zaś gry, nie ochybne iakem wzmiankował, w takowym porządku powinne bydź nie przyczyne, to iest Banki Publiczne na Redutach w składzie nayprzyzwoitszym, i do tych ciągnienia maią bydź użyte osoby bez naymnieyszey Noty, gdzie przytym Rządu Policyi powinien dać nayusilnieysze baczenie, tazaś reflexya moia gdyby mogła wziąść skutek, w dozwoleniu takowey gry, pokazałbym z tych Powodów dość znaczne Intratę dla Rzpltey, a to w tym wynalazku; ażeby tak Kommissya Skarbu Koronnego iako i W X. Lit: wzięła na siebie Kraiowe Fabryki wszystkich kart, i od siebie za pomnieyszą cenę przedaży, ina-

http://rcin.org.pl

szey nie postępowała, czyli to do Banków Publicznych, czyli do prywatney gry po Domach utciwych iak Tuzin Czerwonych zło: 12. zabraniaiąc wpływu Zagranicznej Fabryki kart, a tak obaczylibyśmy, że z Administracyi Koronney i W. X. Litewskiego pokazałaby się Intrata roczna do Miliona z górą Zło: Pol: do Skarbu Rzeczy Pospolitey.

Wiem ia o tym, że wielu niepodoba się te moie utrzymywanie względem gry Publiczney, ale pytam się tedy iak do tych czas, ten Zakaz gry Publiczney co w Kraiu dobrego uczynił, o to chyba tyle, że iedni to iest wyżsi zamknąwszy się w Domach swo-

http://rcin.org.pl

ich, ogrywaią ſię z gotowizny i na Marki Bóg wie iakim ſpoſobem, iak nie dawne i świeże Praktyki potwierdzaią, nakoniec nazaiutrz Manifeſta Pozwy o zwrot Skryptu na ſiebie na kilkadzieſiąt lub kilkanaście tyſięcy Czerwonych złotych danego, a w publiczney grze tegoby nie było, bo by ſię Inny zaſtanawiał i wſtydził na raz cały Maiątek przegrywać, drudzy zaś Panowie Naſi Polſcy Xiążęta Biſkupi Prałaci i Młodzież rządząca ſię ſwoiemi Maiątkami, przez wrodzoną iakąś chęć do gry, unikaiąc w Kraiu wſzyſtkich ſubjekcyi, wyieżdżaiąc do cudzych Kraiow pod pretextem ſłabości i poratowania zdrowia, tam nie

http://rcin.org.pl

ty'ko na wykwintne życie tracą intraty swoie, ale nakoniec cały maiątek przegrywaią;

Po skończonym takowym za Granicą Plezyrze nie maiąc dłużey o czym życia prowadzić, dopiero do kochaney Oyczyzny powracaią resztę swoiego wieku przy Familii w Bankructwie dokończać, alboli też od Nayiaśnieyszego Króla, któren i tak ledwie nie połowę dochodu swoiego, corocznie na rożne wsparcia i ubogich łaskawie rozdaie dopraszaią się przez różne kommunikacye Intryg o wyznaczenie pensyi, iak gdyby Jego Królewska Mość był tego przyczyną, złego Jch nierządu.

http://rcin.org.pl

Więc tu pokazuie ſię, że zakaz gry publiczney nie nadto ieſt podchlebnym i pożytecznym w Kraiu; z przyczyny bo Ichmość Panowie Naſi Polſcy którzy za Granicą iednego woiażu intraty i całe maiątki ſtrwonili, poprzegrywali; przynaymniey gdyby ten Los padł na nich w Kraiu ſwoim, zoſtałyby ſię przy Dobrach; Lubo wyciśnione i ogołocone Poddańſtwo przez uſtawiczne Podatki, ale z czaſem przez dobrego i powtórnego Dziedzica przyſzłyby do zupełney ſwoiey ſytuacyi, a ta Summa wzięta za Dobra, która za Granicą zoſtała, w Kraiu ſwoim przez doſtanie ſię w różne ręce

http://rcin.org.pl

miałaby roleracye, i przez to iak ieſt mała cyrkulacya Pieniędzy w Kraiu, tak przez częſte takowe zdarzenia i przez różne odchody gotowych i wielkich Summ za Granice, tym bardziey coraz ſzczupleyſza ſię robi.

Przeto czy naſtąpi czyli nie ſkutek moich Reflexyi w całey treści Piſma moiego mnie tomniey będzie intereſowało w tym tylko ſzczęśliwym ſię bydź ſądzę, czy źle, czy dobrze, żem nie ſtrawił czaſu na próżno.

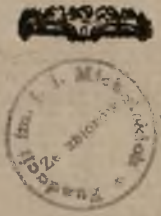

XVIII. 1. 1227

http://rcin.org.pl

http://rcin.org.pl
1227.

http://rcin.org.pl

http://rcin.org.pl